

VGO

media

Magazine

100 JAAR
radio
IN NEDERLAND
1919 - 2019

Maanlanding 1969:
spanning in Hilversum

Digitale hulp?
Naar de bieb!

Algemene
Vergadering
7 november

Inhoud

Pensioenen

Uit het Verantwoordingsorgaan 22

Vereniging

Zijlijnen 3

Algemene Vergadering 5

Rubrieken

Column Arie Bras 15

Geranium & co. 16

Dankbetuigingen 29

Overleden leden 30

Welkom 30

Ingezonden 30

En verder

Maanlanding 50 jaar geleden 6

Digitale hulp nodig? 12

Spelers met geluid 18

100 jaar radio: Frits Thors 24

6

16

12

Voorplaat
Zie pagina 6

Bart van Leeuwen
oedipoes.com

Betaaldata 2019

24 oktober • 21 november • 19 december

Medewerkers aan dit nummer:

Arie Bras, Jan de Kleijn, Hella Liefthing, Klaas Samplonius

Druk: Drukkerij Esed, Spakenburg

Redactie

VGOMedia Magazine: Waterhoen 5, 3831 HT Leusden
magazine@vgomedia.nl

Website

www.vgomedia.nl

Ledenadministratie

Berlagelaan 147, 1222 JS Hilversum
ledenadministratie@vgomedia.nl

VGOMedia Magazine is het kwartaalblad van de Vereniging van Gepensioneerde medewerkers van de Omroep en andere Media.

Bestuur VGOMedia

Voorzitter: Hella Liefthing • Vice-voorzitter: Ynskje van den Brakel Visser • Secretaris: Madelon van Waart
Penningmeester: Ruud Leyendekker
Bestuursleden: Henk van der Horst, Bob Ris, Arie Smit.

Adres VGOMedia:

Naarderstraat 81-15, 1251 BG Laren bestuur@vgomedia.nl

VGOMedia Magazine

Redactie: Govert van Brakel, Louis van Hattem (vormgeving), Willem Hekhuis (eindredactie), Evert Kooij, Joke Licher.

Ontwerp logo 100 jaar radio in Nederland:
Mendy van Hattem

Oktober 2019

Nr. 110

Hiphop

ZIJ ZIJN

Hella Liefing, voorzitter van VGOMedia, geeft haar mening over pensioen- en andere zaken

Het kan een vooroordeel zijn, maar ik denk dat niemand van u ooit heeft gehoord van Joyner Jackson. Zijn naam kwam in me op omdat

ik door een reeks bijzondere voorvallen in New York verblijf. De bakermat van de hiphop. De metropool heeft op cultureel en maatschappelijk gebied veel voortgebracht, maar sociale voorzieningen staan niet in het rijtje. Bij gebrek aan AOW moet je hier sparen voor je oude dag. Tenzij je de mazzel hebt dat je werkgever een 'pension plan' aanbiedt. En dan nog moeten ouderen in de middenklasse hier blijven werken tot het niet meer gaat. Twee banen, of drie, of rondrijden als überchauffeur. Leuk als het vrije keuze is, helemaal niet lollig als het bittere noodzaak is. Zo bezien hebben wij het beter voor elkaar. Niet dat onze zorgen over de rekenrente en dreigende kortingen daarmee zijn weggepoetst, maar als je hier om je heen kijkt, krijgt het wel een ander perspectief. Ofschoon we al twintig jaar niet zijn geïndexeerd, ik geloof niet dat veel PNO'ers een winkelwagentje met wat schamele bezittingen achter zich aan hoeven te slepen.

Terug naar de hiphop. Tot een paar jaar geleden wist ik daar niet meer van dan dat deze muziek werd gemaakt door meest nogal woest ogende jonge mannen met veel kettingen, obscene gebaren en onverstaanbare teksten over grimmige onderwerpen. Tot ik een jonge fan van het genre in huis kreeg. Gefascineerd zag ik hoe groot de rol is die de muziek in zijn leven speelt. Hij gaf me huiswerk: ik moest een clip bekijken op YouTube en aan tafel bespreken we dat. Een hiphopfan ben ik er niet van geworden. Maar ik begrijp wel veel beter wat de aantrekkingskracht er van is en dat heeft veel voordelen. Zo kan ik, als het met een jonge man of vrouw over muziek gaat, met een stalen gezicht vragen: 'Ken jij Joyner Jackson? Die van I'm no racist?'. Het effect is meestal verbluffend. Dat is meestal grappig, maar leidt ook tot inzicht. Jong leert dat iemand niet zomaar in te delen valt in de categorie onwetende, behoudende oudjes. En oud heeft zichzelf behoed voor starheid en alwetendheid.

Ik zie de deelnemers in het pensioendebat nog niet zo snel al rappend en breakdancend nader tot elkaar komen. Maar meer begrip tussen jong en oud kan alleen maar winst opleveren.

Speciale aanbieding voor VGO leden!

Moet Je horen... verhalen en anekdotes uit 100 jaar radio door Govert van Brakel

Moet je horen... is een even schitterend als persoonlijk document over 100 jaar radio. Een uniek kijkje achter de schermen met anekdotes en met verhalen die u zullen raken. Het mooiste van 100 jaar radio bijeengebracht in een luisterrijk boek.

Govert van Brakel, die zijn sporen verdiende bij de NOS en Omroep Max en jarenlang programma's als Langs de Lijn en de Perstribune presenteerde, neemt in 'Moet je horen...' de 'lezende luisteraar' mee terug naar het begin van de radio, in Den Haag. Ingenieur Idzerda verzorgde daar 100 jaar geleden de allereerste uitzending.

Hilversum nam later zijn taak

over. Op de Gooise hei begon de radio in de jaren twintig van de vorige eeuw aan zijn definitieve opmars. De auteur laat ons vele tientallen memorabele gebeurtenissen waar de radio van zeer nabij verslag van deed opnieuw beleven, waaronder oorlogen op de Balkan en in het Midden-Oosten, de moord op Pim Fortuyn, Koninklijke bruiloften en begrafenissen, de landing op de maan, de strijd om het Witte Huis, gijzelingen, kroningsrellen, landelijke verkiezingen, de Olympische Spelen en de vele WK's voetbal.

SPECIALE AANBIEDING VOOR U ALS VGO LID

Dit prachtige boek verschijnt op 16 oktober aanstaande en zal op een speciale wijze worden gepresenteerd in Beeld & Geluid in Hilversum. Het boek (440 pagina's inclusief een 16 pagina's kleurkatern) kost € 24,50 in de boekhandel, maar VGO leden kunnen deze uitgave nu bestellen met een aantrekkelijke korting van € 5,00.

U betaalt dus slechts € 19,95,-

De verzendkosten nemen wij graag voor onze rekening.

Hoe komt u in het bezit van deze absolute 'must read'? Maak € 19,95 over op rekeningnummer NL 79 RABO 0171 6580 78 t.n.v. Edicola Publishing bv in Deventer o.v.v. 'Moet je horen' en vergeet vooral niet uw adres en postcode te vermelden.

U krijgt het boek dan binnen enkele dagen thuis bezorgd.

U kunt deze uitgave ook telefonisch bestellen door te bellen met Edicola Publishing op 0570 – 607561.

Deze aanbieding is geldig tot 15 november 2019.

edicola
Publishing b.v.

Algemene Vergadering
donderdag 7 november 2019 om 14:00 uur
in De Blaercom, Schoolstraat, Blaricum
(zaal open om 13.30 uur)

Agenda

1. Opening door Hella Liefing, voorzitter.

2. Eventuele mededelingen en ingekomen stukken.

3. Statutaire bestuursverkiezing.

Ruud Leyendekker, penningmeester, is statutair aftredend. Hij stelt zich beschikbaar voor een volgende termijn.

Het bestuur stelt u voor Ruud Leyendekker te herbenoemen.

4. Overige benoemingen

Er zijn geen andere benoemingen aan de orde.

Geïnteresseerden in een bestuurslidmaatschap kunnen zich echter te allen tijde aanmelden bij de secretaris, Madelon van Waart op bestuur@vgomedia.nl of jurad@mevwaart.nl, of bij een ander bestuurslid. Raadpleeg www.vgomedia.nl.

5. KNVG

De KNVG is een koepel van verenigingen van gepensioneerden en ontplooit allerlei activiteiten die voor de doelgroep belangrijk en/of interessant zijn.

De KNVG heeft zich een aantal jaren geleden afgescheiden van de NVOG. Al snel na de afscheiding hebben de beide verenigingen toch weer toenadering tot elkaar gezocht. Dit heeft ertoe geleid dat de beide verenigingen hebben besloten hun leden voor te stellen dit najaar weer te fuseren tot één vereniging.

Op de website www.vgomedia.nl worden sinds september 2017 berichten uit nieuwsbrieven van de KNVG gepubliceerd. Dit betreft meest actuele zaken, die in onze vergaderingen aan de orde kunnen komen.

6. Rondvraag.

7. De stand van zaken met betrekking tot ons pensioen.

Dit onderwerp wordt gewoonlijk toegelicht door een vertegenwoordiger van PNO Media of de MPD. Dat zal ook deze keer gebeuren.

Maar gezien de recente ontwikkelingen rond de dekkingsgraad van PNO Media en het feit dat, ondanks de goede beleggingsresultaten toch rekening moet worden gehouden met een vermindering van de pensioenen bij PNO Media, zal hier extra aandacht aan worden besteed.

8. Presentatie

van Margreet Korsten, Beeld en Geluid, over de mogelijkheden VGOmedia-leden te betrekken bij de activiteiten van dit instituut, en eventuele andere samenwerkingsmogelijkheden.

*Na afloop
ontmoeten wij
elkaar bij een
hapje en een
drankje.*

9. Sluiting

Naar De Blaercom

In het Oude Dorp Blaricum geldt een parkeerschijfzone. Binnen deze zone mag u maximaal 1,5 uur parkeren. Langparkeerders kunnen zonder parkeerschijf terecht op de terreinen bij Bellevue aan de Huizerweg en tegenover de kerk aan de Torenlaan. Per openbaar vervoer vanaf station Hilversum of busstation Huizen met lijn 108 (halfuursdienst). Halte Blaricum dorp.

www.blaercom.nl

Henk Terlingen, het gezicht van de tv-uitzendingen, Chriet Titulaer op de afbeelding rechtsboven was deskundige

door Evert Kooij

Eerste maanlanding 50 jaar geleden: *levende herinneringen aan gewiste omroephistorie*

De makers van de radio- en tv-uitzendingen over de Apollo 11-vlucht in 1969 hebben er een bijzondere zomer op zitten. De aandacht voor de vijftigste verjaardag van de landing van Neil Armstrong en Buzz Aldrin op de maan maakte herinneringen los aan de lange dagen en korte nachten in en om de studio's in Hilversum. Hoe kijken ze terug op de zomers van 1969 en 2019?

Dat er aan het einde van de jaren zestig iets groots te gebeuren stond, hadden de omroepbazen in Hilversum goed voorzien. Ze beseften dat het menens was met de uitspraak van president John F. Kennedy om nog voor het einde van het decennium Amerikanen op de maan te zetten. Dat stelde niet alleen de ruimtevaartorganisatie NASA voor een uitdaging, maar ook de Nederlandse omroep.

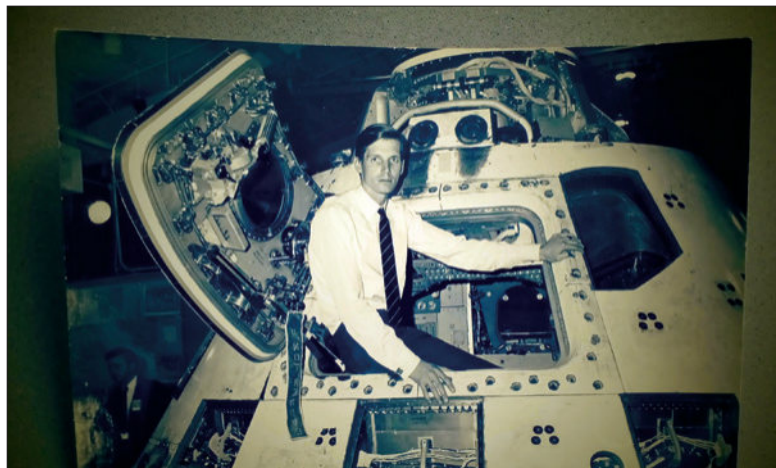
Luisteraars en kijkers werden vier jaar lang uitvoerig bediend met de verslaggeving over het ruimtevaartavontuur. Vanaf de kerstvlucht van de Apollo 8 in 1968, toen voor het eerst mensen rond de maan vlogen, tot en met de laatste maanlanding van de Apollo 17 in 1972.

Grote man op de achtergrond

De Nederlandse televisie heeft de verslaggeving uitvoeriger gedaan dan de omroepen in andere Europese landen, zegt tv-regisseur Rudolf Spoor (81). De omroepleiding zag er niet tegen op om de reguliere programmering te onderbreken voor actualiteiten uit de ruimte. "We kregen zendtijd wanneer we dat nodig vonden. Er was nog geen concurrentie van commerciële omroepen waarmee je tegenwoordig rekening moet houden."

Hugo van Rhijn in de radiostudio met astronaut Edgar Mitchel

Rudolf Spoor in de Apollo 8-capsule (1969)

Toen Neil Armstrong voet zette op de maan, was de NOS nog maar enkele weken oud

Toen Neil Armstrong voet zette op de maan, was de NOS nog maar enkele weken oud. Het waren de voorgangers NRU (radio) en NTS (televisie) die de Apollo-teams samenstelden.

Dat Rudolf daar deel van uitmaakte, lag in de logica besloten.

Sinds zijn jeugd was hij gefascineerd door de ruimtevaart die toen in zijn kinderschoenen stond.

De jonge Spoor had zelfs een raketje in

elkaar geknutseld dat hij in de achtertuin van de ouderlijke woning in Heemstede lanceerde. De kracht waarmee de SP-1 (Spoor) omhoog schoot was zo groot, dat een ruit aan diggelen ging en een onderdeel spoorloos verdween. De VARA kwam met een reportagewagen langs om verslag van het voorval te maken. "Dat was mijn kennismaking met de televisie", zegt Rudolf zestig jaar later. "Naar aanleiding daarvan besloot ik een opleiding te volgen voor cameraman en daarna voor regisseur." Rudolf was nog maar net klaar met zijn opleiding toen NTS-directeur Carel Enkelaar hem vroeg de regie te doen van de Apollovluchten. Presentator Henk Terlingen (1941-1994, 'Apollo Henkie') werd het gezicht van de tv-uitzendingen, met Joop van Zijl als zijn vervanger en Chriet Titulaer (1947-2017) als deskundige.

Klaas Jan Hindriks
(archieffoto)

Maar Rudolf was de grote man op de achtergrond. Hij maakte als beginnend tv-maker met de Apollo-uitzendingen net zo veel naam als met de 'traan van Maxima' aan het einde van zijn loopbaan in 2002.

Rudolf beleefde de verjaardag van de Apollo 11 afgelopen zomer intens. Op 20 juli blikte hij in een tv-uitzending van Claudia de Breij en André Kuipers terug op vijftig jaar geleden. Bij alle herinneringen mist hij natuurlijk de collega's die er niet meer zijn, zoals Henk Terlingen en Chriet Titulaer. "Dan kijk je terug naar de oude beelden en denk je: tja, daar zaten we toen."

Nog maar net in dienst

Bij de radio was Kees Buurman (1936 – 2007) de grote man achter de schermen, Hugo van Rhijn was verslaggever/presentator. Hugo (73) woont tegenwoordig in Canada, waar hij

heeft genoten van de terugblikken op vijftig jaar geleden in de Amerikaanse en Canadese media. "Misschien kreeg de Apollo 11 in de VS deze zomer wel meer aandacht dan toen." Hij veronderstelt dat die ruime aandacht te maken heeft met een behoefte om anno 2019 terug te kijken op een project waar het land trots op kan zijn. "Het zijn moeilijke tijden in de VS, zo leuk is het nu er niet."

Dat Hugo van Rhijn in het radioteam terechtkwam, lag minder voor de hand. Net als Rudolf Spoor had ook hij al in zijn tienerjaren interesse voor de ruimtevaart, maar was als jonge verslaggever nog maar net in dienst van NCRV's Hier en Nu. Hij noemt het 'een grote eer dat hij als jong broekie' de historische ruimtevluchten op de radio mocht brengen. "We vormden een groep met een grote collegialiteit, het was een warm bad. Ik heb veel geleerd. Vooral van Kees Buurman, een rot in het vak."

Hugo van Rhijn hecht er aan om ook de andere namen van het team te noemen: redacteur-verslaggever Hans Engelman (1939-1998), producer George Tor (1944-1985), productie-assistent Simone Wijnschenk en de correspondenten Peter Schröder (1932-2010) en Klaas Jan Hindriks in de VS.

**'Toen we zijn gaan zoeken,
bleek dat
alles was gewist.
Letterlijk gewist, weg was het
historische materiaal'**

Niet kritisch genoeg

Die laatste zag op 16 juli 1969 hoe de immense Saturnus V-raket Neil Armstrong, Buzz Aldrin en Michel Collins in een baan om de aarde bracht. "Na enkele seconden

uit het zicht, maar niet uit het gehoor", zegt Klaas Jan (84). Anders dan Rudolf Spoor en Hugo van Rhijn vindt hij het 'lastig' om anno 2019 enthousiast te zijn over de maanlandingen. Daar bij die lancering aan de oostkust van Florida zag hij het nog anders. "Het was een gebeurtenis om nimmer te vergeten. Men had ons gezegd dat die bepalend zou zijn voor het overleven op de eigen planeet. Maar

het Apolloprogramma is als een nachtkaars uitgewaaid.”

Klaas Jan vindt met de wijsheid van nu dat hij en zijn collega's niet kritisch genoeg zijn geweest op het waarom van de maanvluchten. “In de pr-teksten uit Washington en Houston werd gezegd dat het ging om het zoeken naar buitenaardse vreedzame ontwikkelingen. Waar we geen oog voor hadden was dat het met de machtige Saturnusraketten ging om het vergroten en verzekeren van macht. De jongensdroom uit het VARA-hoorspel *Monus de man van de maan*, mocht niet worden verstoord.”

Meer dan een jongensdroom

Maar het maanprogramma was meer dan een jongensdroom; de Amerikanen wilden als eersten mensen op de maan zetten. Voorkomen moest worden dat de Sovjet Unie met de eer ging strijken. Nu weten we dat de Sovjet Unie daar bij lange na niet toe in staat was, maar vanaf de lancering van de Spoetnik in 1957 stond de Amerikaanse ruimtevaart in de schaduw van die van die andere wereldmacht. Hugo van Rhijn: “We wisten waar de Amerikanen naar toe wilden, de wereld zat tot over zijn oren in de Koude Oorlog. Ze vonden dat ze de race naar de maan wel moesten winnen.”

Daarin zijn ze uitermate succesvol geweest. Het is de ruimtevaartorganisatie NASA gelukt om alle

Apollovluchten af te sluiten met een behouden terugkeer van de bemanning. De aanloop was echter minder florissant, want in januari 1967 vloog bij een test op lanceerbasis Cape Kennedy de Apollo 1-capsule in brand, waarbij drie astronauten om het leven kwamen. Vanaf dat moment had NASA een pr-probleem. Publiek en politiek vonden het ineens minder vanzelfsprekend om miljarden dollars in het maanproject te stoppen.

‘Men had ons gezegd dat die bepalend zou zijn voor het overleven op de eigen planeet. Maar het Apolloprogramma is als een nachtkaars uitgewaaid’

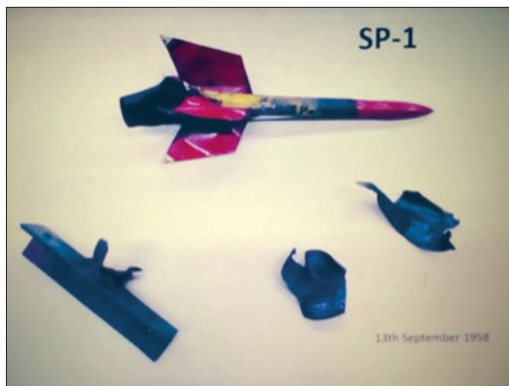
NASA probeerde de Amerikanen voor zich te winnen met een openheid die geen grenzen leek te kennen, in tegenstelling tot de geheimzinnigheid die om het ruimtevaartavontuur van de Sovjet Unie hing. Media kregen van het ruimtevaartbureau ongekende toegang tot informatie en hoofdrolspelers.

Saturnus-schaalmodel

Ook Europese journalisten werden met open armen ontvangen. Dat merkte Rudolf Spoor bij wat een kort bezoek moest worden aan NASA.

“Men vroeg mij wanneer ik weer terugging, vroeg men. Ik zei dat ik van de NTS drie dagen mocht blijven, maar omdat ik al jaren had gecorrespondeerd met belangrijke NASA-mensen, hadden ze een verrassingsprogramma van tien dagen voorbereid met bezoeken aan Cape Kennedy, het vluchtleidingscentrum in Houston en de raketfabriek Huntsville in Alabama. In Hilversum vonden ze het natuurlijk goed dat ik langer bleef.”
In Huntsville zag Rudolf een schaalmodel van een Saturnus-raket dat hem wel geschikt leek om in de studio te hebben. Dat bleek geen probleem. “Het model werd in een blauwe doos gestopt en met een KLM-toestel naar Nederland gevlogen.”

Rudolf Spoor (rechts) en Eugene Cernan, die in 1972 als laatste astronaut op maan was

Brokstukken van de 'SP-1'

De mini-Saturnus werd in de tv-studio een trouwe verschijning die werd gebruikt bij tekst en uitleg over de werking van de raket. In de studio stond ook een zandbak die de maanbodem voorstelde. Boven het stukje namaakmaan werd

de afdaling van het landingsvoertuig in beeld gebracht. Daarbij blies iemand door een pijpje rook, dat stofwolken moesten voorstellen die het toestel veroorzaakte. Zo werd het probleem opgelost dat er maar weinig beelden uit de ruimte kwamen. Wel was er een permanente geluidsverbinding met Houston met de volledige conversatie tussen Houston en de ruimtevaarders.

Weinig geld

Radiotechnici hadden het voor elkaar gekregen om dit signaal op een stukje FM-band te zetten, waardoor de redacteuren met een speciale Philips-transistorradio ook thuis de gesprekken in de ruimte konden volgen. "Tot in de slaapkamer toe", zegt Hugo van Rhijn. Zo hoorde hij in april 1970 live de historische woorden 'Houston, we have a problem', uitgesproken door commandant Jim Lovell van de Apollo 13. In de servicemodule was een explosie geweest, het zag er ernstig uit. De maanlander werd als reddingssloep gebruikt. Met kunst- en vliegwerk keerde de bemanning behouden terug op aarde.

Dat de astronauten van de Apollo 13 het er levend vanaf hebben gebracht, zegt volgens Hugo hoe knap NASA het Apolloproject heeft uitgevoerd. "Het is bewonderenswaardig, vooral gezien de in onze ogen van nu beschik-

bare techniek in die tijd. En dat met betrekkelijk weinig geld. Het project heeft weliswaar miljarden gekost, de techniek waarmee ze het deden was een combinatie van onderdelen tegen de laagst mogelijke prijs. Toch maakten ze een raket van grote kwaliteit. Het zijn echt heel knappe koppen geweest die dit voor elkaar hebben gekregen."

Wernher von Braun

Een van die knappe koppen was Wernher von Braun (1921-1977), architect van de Saturnus V-raket. Von Braun had een bedenkelijke reputatie. De in een toen Duits deel van Polen geboren raketingenieur had voor nazi's gewerkt. Hij was de schepper van de V2-raket, waarmee de Duitsers in de laatste maanden van de Tweede Wereldoorlog vanaf

Nederlands grondgebied dood en verderf zaaiden in Antwerpen en Londen.

'Waar we geen oog voor hadden was dat het met de machtige Saturnusraketten ging om het vergroten en verzekeren van macht'

Toen Hugo van Rhijn in mei 1969 naar de belangrijke Amerikaanse ruimtevaartcentra reisde, trok Von Braun een half uur uit voor een interview met de Nederlandse radioverslaggever. "Von Braun had de pech dat hij in Duitsland was geboren en voor de nazi's moest werken. Ik had het lef hem daarmee te confronteren, waar hij met een doodoener op antwoordde. Bij toeval kwam ik hem na een rondleiding later nog even tegen in een lift. Hij zag me staan en wilde nog iets zeggen. Hij zei één woord: 'Fokker'. Ik wist meteen waar hij op doelde, de Nederlandse vliegtuigpionier Anthony Fokker die in de Eerste Wereldoorlog gevechtsvliegtuigen bouwde voor Duitsland. Die bedacht hoe je met een mitrailleur uit een vliegtuig kon schieten, zonder de propeller te raken. Dezelfde Fokker werd later van grote betekenis voor de burgerluchtvaart zoals Von Braun dat is geworden voor de ruimtevaart."

Wapenwedloop

De erfenis die Von Braun met de Amerikaanse rakettechnologie heeft achtergelaten, stemt Klaas Jan Hindriks somber. "Militair gesproken was de geest uit de fles. De technologie vanuit het Apollo-project heeft het wereldbeeld en het militaire evenwicht totaal veranderd." Terwijl deze zomer de aandacht uitging naar het heldenverhaal, dacht Klaas Jan vooral aan de wapenwedloop 'die weer verontrustend actueel is'. Hij somt op: "Rusland ontwikkelde en testte nieuwe langeafstandsraketten. Noord-Korea en India vertonen zich ook als gevaarlijke militaire machten. En de Salt- en MBFR-verdragen over beheersing van de mogelijke gevolgen zijn aan de politieke laars gelapt."

Welke erfenis heeft Hilversum met zijn Apollo-uitzendingen achtergelaten? Helaas geen archief met beelden van vijftig jaar geleden. Tot ongenoegen van Rudolf Spoor, die daarachter kwam toen hij na een jaar of vijf een compilatie van het Apollo-project wilde maken. "Ik had lijsten met bandnummers, maar toen we zijn gaan zoeken bleek dat alles was gewist. Letterlijk gewist, weg was het historische materiaal." Afgezien van wat zwart-witbeelden van de belangrijkste momenten, opgenomen door een kijker met een videorecorder, moeten we het doen met herinneringen aan dit stukje omroepgeschiedenis. Het was het eerste grote project van de NOS. Met twee televisienetten waren er maar weinig Nederlanders die de tv-uitzendingen niet hadden gezien.

Laatste maanlanding

Na de Apollo 11 gingen radio en tv door met een intensieve verslaggeving van de volgende vluchten. De spanning werd natuurlijk iets minder, maar dat veranderde in april 1970 met de

al genoemde explosie in de Apollo 13. Opnieuw zaten kijkers en luisteraars op het puntje van hun stoel.

Het Apolloprogramma eindigde door bezuinigingen bij NASA abrupt met nummer zeventien. Het was tijdens deze laatste maanlanding, dat de NOS een mogelijkheid zag om astronaut Edgar Mitchell in

de studio te krijgen. Mitchell was piloot van de maanlander van Apollo 14 geweest. Hij was op dat moment in Parijs. Maar het was al laat in de middag, hoe kregen ze hem nog op tijd in Hilversum? Hugo: "Daar moet je Kees Buur-

man voor heten. Na een telefoontje zei Kees tegen me dat ik als de wiedereerga naar Soesterberg moest rijden. Daar stond een Fokker F27 van de Koninklijke Luchtmacht klaar die me naar Le Bourget vloog." De

Amerikaanse ambassade in Parijs had geregeld dat Mitchell op dit vliegveld stond. Hugo vloog met de astronaut naar Nederland. Een taxi met een motorescorte van de Rijkspolitie bracht de twee van Schiphol naar Hilversum. Die avond was Mitchell de speciale gast in de radio-uitzending en op de televisie.

"Onderweg naar Hilversum hebben we natuurlijk ook zitten praten. Ik heb dat altijd iets bijzonders gevonden. Ik zat naast één van de twaalf mensen die op de maan hebben gelopen."

Rudolf Spoor met overblijfselen van zijn raket

'We wisten waar de Amerikanen naar toe wilden, de wereld zat tot over zijn oren in de Koude Oorlog'

Digitale hulp nodig?

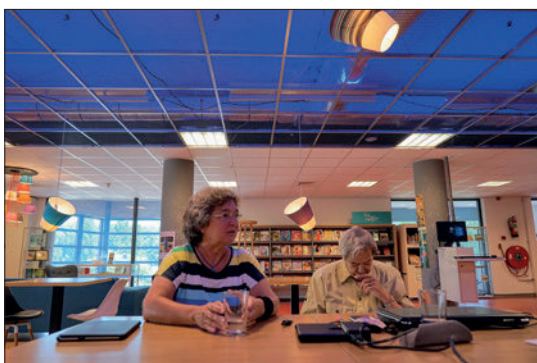
Kijk eens in het buurthuis of de bibliotheek

Lukt het niet een bijlage mee te sturen met een e-mail? Weet u niet meer hoe u een foto moet uploaden? Is de overstap naar Windows 10 toch lastiger dan u had gedacht? Dan kunt u voor hulp overal in het land terecht bij 'digitale inloopsprekuren'. Op honderden locaties – buurthuizen, bibliotheken, zorgcentra etc. – zitten vrijwilligers van SeniorWeb of bibliotheken klaar om u te helpen. Meestal gratis en u hoeft ook geen lid te zijn; niet van de bibliotheek en ook niet van SeniorWeb.

door Joke Licher
Foto's: Anneke
Kappetijn

U kunt op die locaties ook cursussen volgen in begrijpelijke taal. Over online bankieren, Facebook, e-mailen, smartphones, veilig internetten en noem maar op. "Voor echt alles wat met computers te maken heeft, kunnen mensen bij ons terecht", vertelt Saskia Hamminga van SeniorWeb. "We hebben wel eens een cursus gegeven over datingsites voor 50-plussers. Hoe maak je een profiel aan? Hoe herken je een nep-profiel? Hoe moet je een foto uploaden?" SeniorWeb werkt met vrijwilligers. Zij houden de spreekuren en geven de cursussen.

Dat houdt alles betaalbaar. "Wij hebben bijna 3000 vrijwilligers en dat zijn meestal ook senioren", aldus Hamminga. "Omdat het leeftijdgenoten zijn, kunnen zij makkelijk communiceren met

degenen die met vragen komen of een cursus volgen. Zij doen het rustig aan, leggen alles stap-voor-stap uit. Want het is uiteindelijk de bedoeling dat mensen het straks zelf kunnen. Je wilt niet altijd alles aan je kinderen vragen." Gaat een cursus nog te snel, of ben je na verloop van tijd vergeten hoe het ook alweer precies zat: u kunt altijd nog een keer terugkomen. "Sommige mensen doen dezelfde cursus wel drie keer."

"Maar wij zijn er niet alleen voor starters", zegt Hamminga. Ook voor gevorderden, voor mensen die op de hoogte willen blijven van de ontwikkelingen. We attenderen mensen op apps die leuk voor hen kunnen zijn. Geven aan wat er is veranderd na updates."

Vraagbaak sinds 1996

SeniorWeb bestaat al 23 jaar. "Het is opgericht in 1996 door het Nederlands Platform ouderen en Europa", zegt Hamminga. "In de Verenigde Staten bestond toen al SeniorNet

en dat diende als voorbeeld." Doel was – en is nog steeds - ouderen vertrouwd te maken met alle mogelijkheden die internet en de digitale wereld bieden.

En die mogelijkheden zijn legio. "Een van onze leden gebruikt WhatsApp om haar kleinkind voor het slapen gaan voor te lezen. Vroeger deed ze dat via de telefoon. Maar omdat haar dochter en kleinkind naar Curaçao zijn verhuisd, ging dat door het tijdsverschil niet meer. Nu spreekt ze op WhatsApp een video-verhaaltje in dat haar kleinkind kan afluisteren – en zien - als het bedtijd is."

**Doel was – en is -
ouderen vertrouwd te
maken met alle mogelijk-
heden die internet en de
digitale wereld bieden**

Voor leden en niet-leden

Inmiddels heeft SeniorWeb 150.000 leden in de leeftijd van 40 tot 100. "De gemiddelde leeftijd ligt rond de 70. Veel mensen worden lid als zij met pensioen gaan. Dan kunnen zij niet meer terecht bij de helpdesk van hun werk en willen ze toch iets waarop zij kunnen terugvallen als zij met vragen en problemen zitten", aldus Hamminga.

Ook niet-leden heeft SeniorWeb veel te bieden. "Dat is een bewuste keuze. Wij willen informatie en ondersteuning breed beschikbaar stellen", zegt Hamminga. Daarom is op de website een schat aan informatie te vinden voor iedereen. Zo staat er uitvoerig uitgelegd hoe je bestanden moet overzetten als je een nieuwe computer hebt gekocht die draait op Windows 10. Je leest er alles over wachtwoorden en wachtwoordmanagers, waarmee je onder één hoofdwachtwoord al je wachtwoorden kunt opslaan. Dan hoeft je ze niet meer allemaal te onthouden.

De website heeft jaarlijks 13,2 miljoen bezoeken. Niet alleen senioren, ook veel jongeren bezoeken de site. "Dat weten wij omdat zij daarover twitteren. Maar zij hebben niet de neiging om lid te worden."

Hulp aan huis

Er is een nieuwsbrief voor niet-leden. Ook een voor leden; die is uitvoeriger want natuurlijk hebben leden een streepje voor. Alleen zij kunnen gebruik maken van de telefonische hulplijn en online vragen stellen. Zij kunnen ook – voor 5 euro per uur – hulp aan huis krijgen. En alleen leden kunnen online cursussen volgen. Maar de inloopspreekuren en de cursussen in leslocaties zijn voor iedereen toegankelijk. Op de site van SeniorWeb kunt u

zien waar u daarvoor bij u in de buurt terecht kunt. U kunt ook kijken op de site van de bibliotheek bij u in de buurt. Want niet alleen SeniorWeb, ook veel bibliotheken organiseren inloopspreekuren en laagdrempelige computercursussen. Sommige doen dat in samenwerking met SeniorWeb en zijn ook op de website van SeniorWeb te vinden. Andere doen dat los daarvan.

DigiDinsdag in Oegstgeest

In de bibliotheek in Oegstgeest is het elke dinsdag DigiDinsdag. Dan is van 14.00 tot 16.00 uur het digitale inloopspreekuur en staan twee vrijwilligers klaar om iedereen met digitale vragen met raad en daad bij te staan. Op een dinsdag in juli zijn dat Michiel Nanlohy en Ineke Hensel.

Michiel Nanlohy is 79 en met pensioen. "Nee, ik heb geen ict-achtergrond", vertelt hij vóór het spreekuur begint. "Ik heb als sociaal-psycholoog gewerkt." Toen de computer zijn entree maakte op zijn werk, was hij echt niet meteen enthousiast. "Ik vond het in het begin waardeloos. Maar gaandeweg begon ik het leuk te vinden." Nu heeft hij thuis twee laptops en een desktop-computer. Sinds een paar maanden is hij vrijwilliger bij het spreekuur. Ineke Hensel (57) die heeft gewerkt als directiesecretaresse, draait al 2,5 jaar mee in het team vrijwilligers. "Ik heb mijn eerste pc in 1988 gekocht via een pc-privé-project. Twee maandsalarissen kostte hij destijds. Ik vond het geweldig, iets magisch." Zij kwam bij het spreekuur terecht doordat haar vader in de bibliotheek een cursus volgde. "Hij miste echt een boel. Het was te ingewikkeld voor hem. Toen ben ik met hem meegegaan. Zo ben ik er in gerold."

Het spreekuur in Oegstgeest is niet speciaal voor senioren maar de meeste 'klanten' zijn wel ouderen. De ene dinsdag is het drukker dan de andere. "Vorige week hadden we 13 mensen. Het gebeurt een heel enkele keer ook wel eens dat er niemand komt." Bezoekers komen, al dan niet met hun iPad of laptop onder de arm, met heel uiteenlopende vragen. Bang dat hij geen antwoord weet, is Michiel niet. "Het gebeurt wel eens dat ik iets niet weet. Dan zoek ik het op of vraag het een van de andere vrijwilligers."

E-readers

In de zomermaanden komen veel mensen met e-readers. "Zij hebben er eentje gekocht voor de vakantie. Als het dan niet snel lukt hem aan de praat te krijgen, komen ze hierheen met de boodschap: 'We gaan morgen op pad en hij doet het niet'".

Mensen willen op de e-reader ook e-books uit de online Bibliotheek lezen en weten niet

Niet alleen senioren, ook veel jongeren bezoeken de site

dat dit niet zo maar gaat. Omdat die e-books een kopieerbeveiliging hebben, heb je de – gratis – software Adobe Digital Editions nodig. Dat moet je op je computer installeren om de

geleende e-books naar je e-reader te krijgen.

Zodra het 14.00 uur is en het spreekuur begint, dient de eerste bezoeker zich aan: een vrouw met een e-reader. Ineke gaat

met haar aan de slag en laat op haar laptop stap-voor-stap zien hoe ze ook e-boeken uit de bibliotheek op het apparaat kan lezen.

Michiel helpt een man die vlak daarna binnenkomt. Hij heeft een nieuwe laptop gekocht want de oude was kapot. Maar hij krijgt hem niet aan de praat. De nieuwe draait op Windows10 en dat is voor hem helemaal nieuw. Helemaal in zijn element laat Michiel hem zien hoe hij Windows Verkenner op zijn nieuwe aanwinst tevoorschijn kan toveren.

SeniorWeb

Meer weten over SeniorWeb? Kijk dan op seniorweb.nl. Of bel met 030 276 99 65. Via de site kunt u zich abonneren op de gratis nieuwsbrief. Een lidmaatschap kost 32 euro per jaar.

Hij zit al aan de bar

Het begon volgens mij met het megasucces van Boer zoekt Vrouw. Miljoenen kijkers volgden ademloos eenzame boeren die met stadse dames stomverbaasd op de mestkar naar de boerenhemel ratelden: een bruiloft!

Ik weet nog hoe dát begon. Het zal een jaar of vijftien geleden zijn. Ik belde voor de Wereldomroep met een boerenbond, omdat Boer zoekt Vrouw in Engeland en in België zo'n succes was. Of dat in Nederland ook zou kunnen gaan

gebeuren, polste ik. De boer van dienst reageerde alsof hij aan een hooivork werd gespietst. "Boér'n die aan de vróuw moet'n, op de tillefisie??" Wat ik wel niet dacht, dat ze anders geen meisjes konden

krijgen? Nee hoor, Nederlandse boeren hadden dat helemaal niet nodig. Klik. Tuut tuut tuut. Dan niet, doen we er nog even niks aan.

Een jaar later was Boer zoekt Vrouw, Nederlandse editie, een feit. Het hele land zag hoe vrijgezelle boeren de trekker tegen de schuur parkeerden en met een rooie kop zaten te zwijgen aan de keukentafel. Alwaar een roedel goudzoeksters uit krappe flatjes probeerden via zijn bedstee zijn hele hebben en houden in te pikken. Toen was de beer-schuine-streep-boer, los op de televisie. De liefde als tv-verdienmodel.

Er is natuurlijk First Dates. "Ben je zenuwachtig?" "Ze zit al aan de bar, hoor." "Wat drink jij?" "Doe mij dat ook maar." Heel vroeger was de liefde ook al een verdienmodel, jongens en meisjes. Ik herinner me ranzige telefoonlijnen, waarop huisvrouwen met veel vrije tijd tijdens het spruitjes schoonmaken bronstige mannen de illusie gaven dat ze opgewonden werden van hun gehijg. Als de kinderen riepen waar het eten bleef riep ze "Ik kom!", en dat was dat. Gesprek beëindigd. Toen kwamen de wat seriezere datinglijnen, waarop je nog een beetje anoniem een partner kon zoeken. Ook dik betaald natuurlijk.

De echte hype begon toen het internet het overnam. Toen was de schaamte al snel voorbij. Je was bereikbaar via je computer en later zelfs via je telefoon, de datingsites schoten uit de grond als fallussen in het oude Giekenland. Iedereen was opeens single, drie miljoen Nederlanders bleken scheidende, zoekende, trouwbegeerig of gewoon überhitsig. En de tv volgde en stimuleerde de gelukzoekers waar zij kon. Na Boer zoekt vrouw en First Dates verschenen, in willekeurige volgorde, Temptation Island, waar je verleid wordt in je zwembroek, Blind Date, waar zomaar iemand tegenover je gezet wordt, Pretty & Single, Love Island, Married at First Sight (dan trouw je eerst en kijk je daarna of dat een goed idee was) en weet ik wat al niet meer. Er werd ook spiernaakt gedatet in Adam Zkt Eva. Dan had je dat maar alvast gehad en kon je kijken of het in een spijkerbroek met gaten ook nog wat werd. En, zelfs Gordon zocht een partner op de televisie.

Je hebt het niet van mij, maar er zijn nu serieuze zorgen in televisieland. Want ja, we zijn een klein land en er zijn niet zo heel veel mensen meer over die met hun snufferd op de tv zijn of haar liefdesleven-schuine-streep-aandachtsgeilheid aan het volk willen vertonen. Men vreest de dag dat de kijker de afgewezen boerin weer tegenkomt bij First Dates, daarna op Temptation Island en via een naaktsessie bij Adam Zkt Eva misschien wel omgebouwd tot boer in de armen van Gordon. Het kan immers altijd wanhopiger. "Martine, jij bent weggestemd, pak je koffer, want Chantal is... dooooo! We gaan er even uit voor de reclame en daarna zien we of Cindy het redt.

Daarom. Ik kan niet wachten op het volgende tv-format: Last Date! Wie wordt de meest sneue afgewezen dater? "Hartelijk welkom, hij-schuine-streep-zij zit al aan de bar. Voor het laatst. Ben je zenuwachtig? Oh ja? Nou nóg?

brasblog.simplesite.com

*Linksboven: Roelof Schut als controleur Verbrugge die Max Havelaar verwelkomt op Java
 Rechtsboven: Verbrugge in gesprek met mevrouw Slotering
 Rechtsboven: Roelof Schut in het Multatuli Huis
 Linksonder: Het Multatuli Huis in Amsterdam
 Rechterpagina: Roelof Schut in gesprek over zijn documentaire*

Over VGO'ers die na hun pensioen niet achter de geraniums zijn gaan zitten

Halve werkweek beloond met voldoening

Waar heeft Roelof Schut meer lol in? Zijn werk vroeger als journalist bij de GPD en de NCRV-televisie, of zijn tegenwoordige bezigheden voor de theatergroep Maskerade in Waddinxveen? Roelof stelt het aan het einde van ons gesprek zelf aan de orde en het blijkt de beste vraag van het interview. "Met de kennis van nu kies ik voor het theater."

door Evert Kooij

Roelof (1945) is een groot deel van het jaar twintig uur per week met Maskerade bezig. Hij speelt in de voorstellingen, bedenkt en schrijft de stukken en regelt van alles en nog wat voor de vereniging. "Het is net werk", zegt Roelof met een schaterlach.

We treffen elkaar in de oefenruimte annex opslagplaats van de theatergroep met zicht op de markante hefbrug over de Gouwe. Als de bel gaat, snelt Roelof naar beneden om spelers binnen te laten. Zo gaat het al jaren. "In 1997 werd ik lid, drie jaar later was ik al voorzitter en dat ben ik nog steeds."

Maskerade had in die jaren te maken met een dalend ledenaantal. Intussen ging het met de gezondheid van Roelof ook even wat minder. Tijdens een langdurige revalidatie had hij alle gelegenheid om over de toekomst van de theatergroep na te denken. "We waren een ouderwetse podiumvereniging. Eigenlijk begrepen we niet zo veel van de stukken, behalve de regisseur. Daar is voor spelers en publiek niets aan."

Nieuw elan

Een nieuwe regisseur en de komst van zangers brachten nieuw elan. En het inzicht dat met muzikaal straattheater een groter publiek binnen bereik kwam dan met traditioneel toneel. "Zingende acteurs gouden greep", kopte een regionale krant.

Roelof is maanden bezig met de research voor nieuwe voorstellingen. Met knikkende knieën gaat hij met het stuk naar de regisseur, die het verhaal vaak grondig aanpast. "Ik kan hem dan soms wel vermoorden." Opnieuw een schaterlach. "Maar het stuk wordt er altijd wel beter door."

Andere passie

Roelof combineert de hobby met een andere passie, geschiedenis. Hier vindt hij onderwerpen voor nieuwe voorstellingen, zoals over Multatuli's Max Havelaar. Maskerade 2.0 is meer dan theater alleen, want Roelof maakt nu ook een gefilmde documentaire over het werk van Eduard Douwes Dekker. Daarvoor neemt hij interviews af die worden gemengd met fragmenten uit de voorstelling.

Daarmee laat Roelof zien dat er nog steeds journalistiek bloed door zijn aderen stroomt. Maar nog gelukkiger wordt hij zoals gezegd van zijn werk voor Maskerade. "Journalistiek is een mooi vak, maar je kunt er minder van jezelf in kwijt dan in theater. Dat je met elkaar een geslaagde voorstelling maakt, geeft veel voldoening."

www.maskerade-waddinxveen.com

Foto's: Louis van Hattem e.a.

PHILIP KLEES TRAD IN DE VOETSPOREN VAN VADER DICK

Spelers met geluid

Ze hebben van hun hobby hun werk gemaakt: vader Dick (72) en zoon Philip Klees (40). Met als trefwoord: geluid. Vader en zoon Klees volgden hun droom. Dick werkte een leven lang bij de radio. Hij begon als nieuwslezer aan boord van het Veronicaschip. Van 'piraat' werd hij een gewaardeerd presentator en eindredacteur bij de Wereldomroep, AVRO en NOS (Oog, Radionieuwsdienst en Radio 1 Journaal). Philip is oprichter en eigenaar van 'De Audio', een bedrijf waar makers van reclamespotjes, tv-programma's, internetapplicaties en (bedrijfs)films terecht kunnen voor het mooiste geluid en de beste beelden bij hun producten.

door Govert van Brakel. Foto's: Louis van Hattem e.a.

Philip verleent handen spandiensten aan zijn vader tijdens een uitzending

Op het moment dat fotograaf Louis van Hattem en ik op bezoek zijn bij het bedrijf van Philip, wordt er gewerkt aan een nieuwe serie van Pluijms Eetbare Wereld, een culinair reisprogramma van RTL 4. Kok René Pluijm struint de hele wereld af op zoek naar voedselschatten. "Door

te ontdekken wat mensen eten leer je hun cultuur kennen", zegt producent Edwin Sinke. In een andere studio stoeit voice-over André van Duin met de teksten voor het MAX-tv-programma Denkend aan Holland. Mooi Nederland, gezien vanaf het water. Binnenkort meldt Coen Verbraak zich weer voor de voltooiing van een nieuwe reeks 'Kijken in de ziel'.

Amsterdam-Noord

De studio's van Philip zijn gehuisvest in de vroegere NDSM-loods in Amsterdam-Noord. Ooit was dit het werkterrein van de grootst-

scheepswerf ter wereld. Hier bouwde de Nederlandsche Dok en Scheepsbouw Maatschappij tot aan het faillissement in de jaren tachtig reusachtige olietankers. Nu biedt de loods onderdak aan Philip-achtige creatieve ondernemers. Er hangt een opgewekte, levendige bedrijvigheid.

Philip doet in 'geluid'. Dat is niet verwonderlijk. Hij is ermee opgegroeid. "Ik wil niets anders dan in een studio zitten." Het is het verhaal van de paplepel die de fascinatie tot ontplooiing bracht. In zijn ouderlijk huis in Hilversum stond de radio altijd aan. Zijn ouders kozen permanent voor de nieuwszender Radio 1.

Vertrouwd terrein...

Laatste uitzending Wereldomroep (10 mei 2012)

Jeroen van Inkel

Op zijn jongenskamer zocht Philip Radio 3 op en genoot hij van Jeroen van Inkel: "Een grappige, vrolijke, speelse diskjockey. Origineel ook, snel, soms wat flauw die een hoop opgewekte onzin verkocht en zijn programma lardeerde met opvallende jingles." Het stimuleerde hem om zelf radiootje te gaan spelen, samen met zijn oudere broer Simon. Met behulp van oude bandrecorders, versterkers en een mengpaneel gingen ze aan de slag. "Maar het leukste was om zelf muziekmixjes te componeren." Dick: "Aanvankelijk vond ik het vreselijk om aan te horen, al die boem-boem-muziek. Later was ik trots. Het zat knap in elkaar, met al die doorlopende ritmes. Waar het ene begon eindigde het andere." De bekende AVRO-commentator mr. G.B.J. Hiltermann die op zondag voor de AVRO-microfoon zijn licht liet schijnen over de toestand

'Aanvankelijk vond ik het vreselijk om aan te horen, al die boem-boem-muziek.'

Later was ik trots'

in de wereld moet vreemd hebben opgekeken dat zijn uitspraken - versneden en al - ineens op een plaat verschenen. Simon Klees had ze als een ware rap achter elkaar gemonteerd. Met dank aan vader Dick die als presentator bij de AVRO de bandopnames had verzameld voor zijn zoon. 'Nova' (het huidige 'Nieuwsuur') zag er een aardig onderwerp in en zo bereikte het kunstwerk van de dan 15-jarige Simon de buitenwereld.

Bandparodist

Met zijn voorliefde voor het mixen van muziek en gesproken woord trad Philip in de voetsporen van zijn vader die decennia eerder eenzelfde weg had afgelegd. Als jeugdige middelbare scholier vermaakte hij samen met een vriendje als een ware bandparodist zijn klasgenootjes. De radio trok hem aan. Dick: "Mijn zusje mocht ooit bij de VARA in het programma 'Uitlaat' een verhaaltje vertellen over een schoolkamp. Ik zag scheel van jaloezie. Dat wilde ik ook wel!"

AVRO's jeugdromroep Minjon leek een logische opstap. Begin jaren zestig meldde hij zich aan bij de afdeling Den Haag. Te laat. "Op een van mijn eerste bijeenkomsten met Hans Engelman en Audrey van der Jagt kreeg ik te horen dat de afdeling werd opgeheven. Daar zat ik, met mijn bandrecorder en ideetjes."

Gelukkig kon hij uitwijken naar de VARA waar Tom Pauka jong talent de weg naar Hilversum wees. "Ik hoorde dat de destijds zeer populaire

Philip met Arie Kleijwegt, de oudste en de jongste medewerker van stemmenbureau Multi-Voice (bij het tienjarig bestaan in 1988)

Dick bij het Veronicaschip in de haven van Amsterdam, op steenworp afstand van de studio's van zijn zoon

Britse klarinettist Mr. Acker Bilk zou optreden in het Kurhaus. Het leek me een goed idee hem te gaan interviewen." Dat was gemakkelijker bedacht dan uitgevoerd. Hoe kwam ik binnen? Een goede sigaar deed wonderen. "In ruil voor dit rookgerei gaf de portier toestemming om door te lopen naar de kleedkamer." Mr. Acker Bilk was de beroerste niet. Hij gaf de jonge interviewer waar hij voor gekomen was. "How long is your band exiting?" De gevierde artiest stelde een weder-vraag: "Exiting? Oh, you mean existing,

playing together!" De gemonteerde versie van het gesprek werd door de VARA uitgezonden. "Dat was mijn debuut. En toen wist ik het zeker: Ik wil bij de radio."

Springplank Veronica

Op een mooie dag in 1969 trok Dick de stoute schoenen aan en reisde hij in zijn lelijke eend naar Hilversum. Zijn eerste stop lag aan de Heuvellaan. De VARA-portier keek vreemd op toen hij belet vroeg bij het hoofd Personeelszaken. Zonder afspraak geen toegang. Maar opnieuw bracht de meegenomen sigaar redding. De meneer van PZ keek

ook vreemd op. Een open sollicitatie? Ach, dan bent u niet de eerste. Ter ondersteuning van die mededeling trok hij de onderste lade van zijn bureau open, wees op de stapel formulieren en sprak de weinig bemoedigende woorden: "En u komt onderop." Het werd niets. Dan maar even langs bij Veronica. Hier trof hij het beter. Programmaleider Jan van Veen, net aangetreden in die functie en evenals Dick afkomstig uit Voorburg - het schiep een band - wilde hem wel een test afnemen. Of hij nieuws kon lezen. "Toen ben ik bij V&D nieuwsberichten gaan maken en die heb ik later die middag in de Veronicastudio voorgelezen." Drie dagen later zat hij aan boord van de tender die hem vanuit Scheveningen naar de Norderney bracht. "Voor de eerste en laatste maal was ik zeeziek."

Meligheid

Het avontuur was begonnen. "Aan Jan van Veen heb ik veel te danken. Ik had geen enkele ervaring. Zij namen een risico. Ik greep de kans." Van zijn eerste salaris kocht hij een Uher Reporter Recorder.

Soms sloeg de meligheid aan boord toe. "Ik moest ook live commercials voorlezen. Inkablock Ankerhorloges voor 39 gulden. Daar maakte ik van: Inkablokkankerhorloges." Rob Out, Van Veens opvolger als programmaleider, was not amused. "Ik heb excuus gemaakt en erbij gezegd dat ik geen enkele uitlaatklep had. Eind

van het liedje was dat Out hem een weekendprogramma aanbood (Nachtklup), dat hij in de Veronicastudio in Hilversum opnam als hij vrij was.

"Geld kreeg ik er niet voor, maar het was hartstikke leuk om te doen. Ik deed wat ik wilde. Er zat geen reclame in. Als bijvoorbeeld Brian Wilson van The Beach Boys in Hilversum was om jingles in te zingen, maakte ik een

'Een open sollicitatie?

Ach, dan bent u niet de eerste.

U komt onderop'

lang interview met hem. Zo werd Veronica een geweldige springplank.”

Na drie jaar vond Dick het genoeg. Hij solliciteerde bij de Wereldomroep. Aan de Witte Kruislaan is nog lang vergaderd over de vraag of het wel kon: een jongeman aannemen die ‘piraat’ was. Het kon. Het radioleven aan de vaste wal in het publieke bestel was begonnen. Dick bedacht het programma Nieuwslijn Europa, dat een klein uur duurde en gepresenteerd werd door Joop van Zijl. Klees voerde de eindredactie. Maar als het even kon kroop hij toch zelf achter de microfoon. “Presenteren is het leukste onderdeel van het radiovak.”

Op ontdekkingsreis

Aan de hand van zijn vader verkende een jonge Philip al vroeg de wondere wereld van de radio. Hij keek zijn ogen uit en verleende, toen hij wat groter was, de eerste hand- en spandiensten aan de programmamakers en hun studio-gasten. Het begon met het serveren van koffie in het AVRO Radio Café, een programma dat iedere dinsdagavond door zijn vader werd gepresenteerd. Later mocht hij in het programma Nachtdienst van Wim Rigter, Conny Meslier en Astrid de Jong luisteraars aan de telefoon te woord staan en doorgeleiden naar de uitzending.

Philip: “Ik wilde geluids-technicus worden, maar mijn vader raadde me dat af. De computer was aan een onstuitbare opmars begonnen. Het vak veranderde met de dag en werd ook meer en meer uitgehold. Radiotechnici zagen hun werkwereld krimpen. Verslaggevers gingen met de computer op stap, monteerden hun eigen onderwerpen, voor grote klussen buiten de studiodeur was steeds minder geld beschikbaar.”

Op aanraden van vader Dick begon Philip aan een studie Marketing waarin hij leerde om te communiceren met klanten en sociale vaardig-

heden ontwikkelde die hem vandaag de dag in staat stellen “om met iedereen in de studio overweg te kunnen.”

Promo's

Om het hele proces in de vingers te krijgen legde hij binnen en buiten het bestel een interessante weg af. Voor de publieke omroep produceerde hij bijvoorbeeld promo's voor de avondoverzichten op Nederland 1 (nu NPO 1) en kwam hij

in de uitzendstraat terecht waar hij opklom tot teamleider in het Programma Management. “Elke omroepvereniging had zijn eigen computersysteem. Als contactpersoon tussen NPO en

de omroepen heb ik alle informatiestromen van het uitzendproces gestandaardiseerd.” Voor diverse (online)mediabedrijven deed hij de voor- en eindmontage van tv-programma's en zette hij videomontage op.

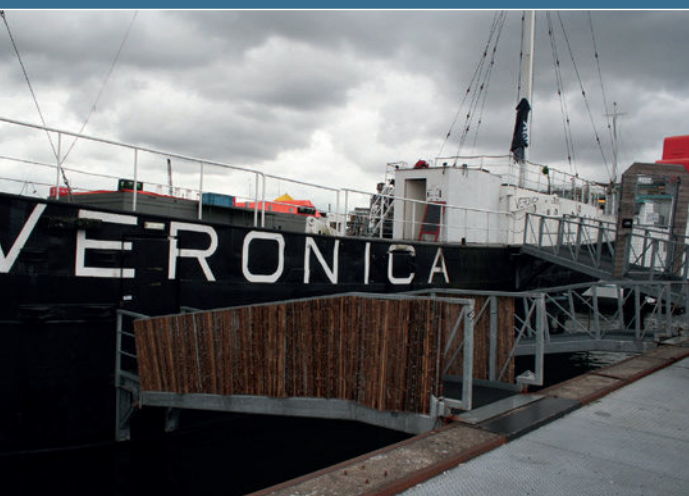
Vader Dick bekeek de werkzaamheden van zijn zoon met trots. “Mijn vrouw en ik kenden Philip als een jongen met ADHD-trekjes, impulsief, chaotisch soms, die af en toe zijn afspraken niet nakwam en nu was hij uitgegroeid tot een heel gedisciplineerd mens die alles onder controle had. Dat was een eye-opener.”

Jongste medewerker

De jongeman die begon als inlader van televisieprogramma's op weg naar de uitzending, die zichzelf als autodidact bekwaamde in de

Vader en zoon in de studio van Philip

**Aan de Witte Kruislaan is
nog lang vergaderd over
de vraag of het wel kon: een
jongeman aannemen die
'piraat' was**

Het Veronicazendschip Norderney, aangemeerd in de IJhaven

wereld van het geluid, her en der de kansen greep om dit vakgebied te ontdekken, staat sinds 2010 op eigen benen. Philip: "Ik combineer het beste van twee werelden. Mijn moeder was lerares Culturele

en Kunstzinnige Vorming, mijn vader een heel goede radiopresentator. "

Op een van de foto's bij dit artikel zit Philip naast Arie Kleijwegt. Philip is op dat moment (1988) de jongste medewerker van het stemmenbureau MultiVoice. Acht jaar is hij nog maar als hij voor de eerste maal van zich laat horen. Zoveel jaar later weet hij nog de woorden die hij sprak in een reclamespot voor het attractiepark Duinrell: "Ik ga van de superroetsj af in de achtbaan en in de zweefmolen." Of in de Sterreclame: "Ik heb dorst, zo'n dorst!", waarop broer Simon reageerde met de aanbeveling: "Kom dan naar de Punica-oase."

In de populaire televisieserie 'Platvoet en zijn vriendjes' uit begin jaren negentig gaf de net 12-jarige Philip stem aan de jeugdige dinosaurus Platvoet. Stemacteur en regisseur Arnold Gelderman hielp hem een handje: "Hij deed het voor en dan deed ik hem na."

Leven met beperkingen

Ook Dick heeft zijn fraaie stemgeluid vaak in documentaires en (bedrijfs)films laten horen. Zijn laatste opdrachtgever is de Onderzoeksraad voor Veiligheid. Het is de vraag hoe lang hij hier nog mee door kan gaan. Vijf jaar

geleden werd hij overvallen door een herseninfarct. Ziekenhuis, revalidatie en een ijzeren wil om weer op de been te komen hebben hem door moeilijke jaren heen geholpen. "Ik heb leren accepteren dat ik moet leven met fysieke beperkingen."

Zijn linkerarm laat hem in de steek, lopen gaat moeizaam en het spreken dat hem voorheen zo gemakkelijk afging kost veel energie. "Over een tekst die ik vroeger in vijf minuten op de

Philip achter de knoppen in zijn studio

band zette, doe ik nu een uur. Het lukt nog wel. Met dank aan Philip. Hij leerde me om na elke zin een ruime pauze te nemen. Letterlijk om op adem te komen en om door te kunnen naar de volgende zin. Maar dat is allemaal bijzaak. Ik ben er nog. Dat is een geschenk!"

Ondertussen blijft de radio zijn vriend al luistert hij vandaag de dag liever naar BNR dan naar Radio 1. "Die nieuwszender klinkt plezieriger en is een samenhangend geheel. Radio 1 blijft toch een lappendeken van omroepverenigingen zonder veel cement."

**'Geld kreeg ik er niet voor,
maar het was hartstikke
leuk om te doen.
Ik deed wat ik wilde'**

Het VO is meer als team gaan functioneren

Het huidige Verantwoordingsorgaan van PNO Media is actief sinds 1 juli 2016.

Dat betekent dat onze twaalf man/ vrouw sterke club bezig is aan zijn laatste jaar. Voorjaar 2020 zijn er verkiezingen en na de zomervakantie treedt een vers gekozen formatie aan.

Wat waren de motieven van de huidige leden van het VO om zich verkiesbaar te stellen? Een willekeurige greep: "Het

is belangrijk ons in te zetten voor een goede en solide pensioenregeling, waar de jongere generatie ook nog wat aan heeft", "Het roer moet om! Het kan beter, efficiënter en vooral eerlijker", "De kosten per deelnemer moeten omlaag", "Ik zie het als mijn taak om te signaleren waar 'communiceren' beter kan of anders moet" en "Onderwerpen als continuïteit en premiebeleid hebben mijn bijzondere aandacht".

De leden hebben dus verschillende drijfveren hebben om zich te kandideren voor het VO. Het is juist dat onderscheid dat het VO in de loop der jaren van pas komt. Toen na het eerste zittingsjaar werd besloten een aantal commissies in het leven te roepen die specifieke onderwerpen voor de vergaderingen moesten voorbereiden, bleken die verschillen verdraaid handig. Waar de een zich thuis voelde in de Commissie Communicatie kozen anderen voor Financiën of Fondsorganisatie. In alle bescheidenheid durf ik te beweren dat het Verantwoordingsorgaan in de loop der jaren steeds meer als een team is gaan functioneren. Je kent de collega's, bent op de hoogte van hun specifieke kennis en hun stokpaardjes en je 'gunt ze ook een keer de bal' (om die voetbalterm maar eens te gebruiken) tijdens een vergadering, met name als dit met hun expertise te maken heeft.

Dit teamwork leidde er dit jaar ook toe dat het jaarlijks oordeel vrij snel en helder op papier kwam. Zoals bekend heeft het VO de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur.

Het VO baseert zijn standpunt op het concept-jaarverslag, de jaarrekening, de bevindingen van het interne toezicht en de ontvangen informatie van het bestuur gedurende het jaar. Naast kritische kanttekeningen over o.a. premiebeleid, kostenbeheersing en groeistrategie constateerde het VO een prettige verandering in de samenwerking met het bestuur. Zo wordt informatie sneller (proactief) verstrekt en lijkt het bestuur de feedback van het VO ter harte te hebben genomen. Die verbetering van de samenwerking tussen deze beide gremia kon mijns inziens ontstaan omdat er binnen het Verantwoordingsorgaan eenstemmigheid is over de wijze waarop we met het bestuur willen omgaan. In tal van vergaderingen wordt door vertegenwoordigers van het (dagelijks) bestuur en de leden van het VO in alle openheid gedebatteerd. Dat zijn menigmaal in-

formatieve discussies die onduidelijkheden wegnemen en helderheid verschaffen over ingenomen standpunten. Het mag geen verbazing wekken dat voor een pensioenfonds dat in de mediawereld opereert de communicatie met de achterban van groot belang is.

**Naast kritische kanttekeningen
constateerde het VO een
prettige verandering in de
samenwerking met het bestuur**

Het fonds heeft een hechte band met de deelnemers en heldere voorlichting wordt, zo heeft onderzoek geleerd, zeer op prijs gesteld. Het is waardevol dat de communicatiecommissie van het bestuur de samenwerking met het VO blijft zoeken. Dat weerhoudt het VO er niet van om kritisch te blijven kijken naar de uitwerking van de communicatieplannen. Om Albert Einstein te citeren: "Wie niet eenvoudig het beleid of de wijze van uitvoering kan uitleggen, begrijpt het zelf nog niet goed genoeg".

Klaas Samplonius

*De reus uit 'Klein Duimpje'
op een langspeelplaat van
Frits Thors en
Marga van Arnhem*

FRITS THORS (1909 - 2014)

Een leven lang gelukkig bij de radio (en de tv)

door Govert van Brakel

Met zijn fraaie grijze haardos en grote, zwarte, donkere bril was hij een markante verschijning op tv.

In de jaren zestig van de vorige eeuw presenteerde hij het Journaal van acht uur. Hij was iemand die je als kijker onvoorwaardelijk geloofde in alles wat hij te melden had. Dat zat 'm niet alleen in het vertrouwenwekkende beeld. Het had ook te maken met het verzorgde taalgebruik, de voortreffelijke dictie en mooie stem. De nu bijna 100-jarige radio heeft er héél lang veel plezier van gehad. Frits Thors (1909-2014) stond aan de wieg van het medium dat volgende maand zijn eeuwfeest viert!

De radio begon op donderdagavond 6 november 1919 in de Haagse Beukstraat. Pionier Idzerda gaf de aanzet, maar sneuvelde bij gebrek aan geld. Hilversum nam het stokje over.

De veel grotere en daardoor machtige Nederlandse Seintoe-stellen Fabriek (NSF) op de hei aan de Jan van der Heijdenstraat werd uiteindelijk de bakermat van ons publieke radiobestel. Op 21 juli 1923 klonken vanuit een geïmproviseerde studioruimte voor de eerste maal de woorden: "Hallo, hallo! Hier Hilversum Holland!"

Ze kwamen uit de mond van Willem Vogt, destijds verkoop-leider van de NSF en later oprichter van de AVRO. Tot op de dag van vandaag wordt Vogt gezien als de man die de radio in ons land van de grond tilde. Maar lang wist ik niet wie stem gaf aan deze belangwekkende woorden.

Drempel

Voor een antwoord op mijn vraag wilde ik te rade gaan bij Frits Thors. Hij was omroeper geweest, verslaggever en programmamaker. Hij had gewerkt voor de AVRO, de Wereldomroep en de NOS.

Maar er was een drempel. Toen mijn idee vorm kreeg was hij inmiddels 100 jaar. Kun je iemand die zó oud is nog lastig vallen en vragen om herinneringen op te halen aan de begintijd van de radio? Ik heb de stoute schoenen toch maar aangetrokken en belde naar zijn huisadres. Een mevrouw

Frits Thors (links) op vliegveld Teuge bij de terugkeer uit ballingschap van prinses Juliana en de prinsesjes Beatrix, Irene en Margriet

~ Zijn werkzame leven slijten bij een groothandel in dameshoeden of als bankemployé was geen wenkend perspectief ~

nam de telefoon aan. Het was zijn verzorgster. "Momentje," zei ze. "Ik leg uw vraag even voor aan meneer Thors." Ik mocht langskomen, maar het liefst in de namiddag. Dan

had meneer Frits zijn dagelijkse rustpauze achter de rug.

Frits Thors woonde aan de Ros-sinilaan in Hilversum. Het was een donkere oktobermiddag. De herfst sloeg zichtbaar toe in deze bomenrijke omgeving. Leunend op een wandelstok kwam hij zijn woonkamer binnen. "Ik loop niet meer zo best. Honderd jaar zijn is geen pretje," zei hij, terwijl de

verzorgende mevrouw hem in zijn leunstoel hielp en de schemerlamp aandede.

Zilverwitte haardos

Daar zat ik. Tegenover de man wiens stem ik zo goed kende van AVRO's Radiojournaal dat hij vele jaren presenteerde en wiens gezicht een vertrouwde verschijning was geweest op tv.

Hij was nog steeds in het bezit van die zilverwitte haardos. Alleen de karakteristieke tv-bril van destijds bleek vervangen door een lichter montuur. Zijn stem had vrijwel niet

Thors op de knieën voor een vraagje aan prinses Margriet

geleden onder het verstrijken van de tijd. Er was wat kracht weggesleten, maar de fraaie dictie, mooie articulatie en de complete volzinnen waren onveranderd aanwezig. Hij bleek gezegend met een scherpe geest en een sterk geheugen. Het was hem lang niet overkomen dat er nog iemand was geïnteresseerd in zijn rijke radioverleden. Daar kon hij wel om glimlachen.

Roaring twenties

Frits Thors was sinds 1972 met pensioen. Hij heeft de radio geboren zien worden en werd erdoor gegrepen. Zoals veel jongens van zijn generatie was hij aan het begin van de roaring twenties een knutselaar die op zijn Amsterdamse jongenskamer een eigen ontvangtoestel had gebouwd. Hij genoot van de dansmuziek die zijn oren bereikte via een radio-uitzending vanuit het Tuschinski Theater in Amsterdam of van de zang van Koos Speenhof uit de NSF-studio.

In een logboekje hield hij bij wat hij zoal had gehoord. Op 10 januari 1925 noteerde hij: “De Hilversumsche Draadlooze Omroep is thans het hardste en mooiste station.” Deze HDO, voorloper van de AVRO, was de eerste omroep die uit Hilversum van zich liet horen.

Zijn niet onbemiddelde vader gunde hem een abonnement op de jonge Radioluistergids. Nu was hij officieel ‘luistervink’. Daar was hij best een beetje trots op.

Naar Hilversum

Werken bij de radio, dat zou hij ook wel willen. Zijn werkzame leven slijten bij een groothandel in dameshoeden of als bankemployé was geen wenkend perspectief. Gelukkig voor hem had de snel groeiende omroep in hoog tempo behoefte aan nieuwe medewerkers. “Gezocht! Intelligente jongelui met muziek-, literaire en talenkennis.”

Aan het eind van 1928 zat hij als 19-jarige jongeman in Hilversum waar hij werd opgeleid tot omroeper. Directeur Vogt en de al ervaren Guus Weitzel leerden hem de fijne kneepjes van het vak.

De AVRO had net een nieuwe villa met studioruimte betrokken aan de Oude Enghweg nr. 4. De twee kamers en suite met serre op de begane grond deden dienst als muziekstudio.

Aan het eind van een lange gang zat de zogeheten controlekamer en er was een kamertje voor de omroeper of andere sprekers.

~ Het hoofd van het gezin stopte een pijp, moeder was klaar met de afwas, de kinderen lagen op bed. Het grote luisteren kon beginnen ~

Onzichtbare mensen

Thors moest erg wennen: aan praten tegen onzichtbare mensen.

Overdag stond het programma in het teken van naai- en kookkles voor de huisvrouw, zang voor en door kinderen, opbeurende woorden en muziek voor zieken, thuiszittenden en bejaarden. Radio voor doelgroepen. Na zessen, als vader thuiskwam van een lange dag

AVRO-villa aan de
Oude Enghweg 4

noeste arbeid, zijn warme prak op recept van een mevrouw van de radio had opgegeten en de krant had gelezen, begon het grotere werk voor de massa volwassen luisteraars. Een klassiek concert, hoorspel of lichtvoetig muzikaal amusement vormde de hoofdmoot.

Het hoofd van het gezin stopte een pijp, moeder was klaar met de afwas, de kinderen lagen op bed. Het grote luisteren kon beginnen. En passant verstelde moeder de sokken, breide een trui of waagde zich aan het raderen van een knippatroon voor een jurk. Dat had ze geleerd van mevrouw Ida de Leeuw van Rees in haar programma 'Met naald en draad voor u paraat!' Als het mis dreigde te gaan, kon ze altijd nog even kijken in de papieren lessen die de radiocursussen ondersteunden en waar ze zich op geabonneerd had.

In de zon zitten

In deze wereld maakte Thors zijn debuut als omroeper. Aankondigingen van de avondprogramma's waren aanvankelijk nog wat te hoog gegrepen voor de beginneling. Na zijn aankondiging van een dagprogramma kon hij wat voor zichzelf gaan doen. Een boek lezen deed hij graag of even in de zon zitten onder de seringboom in de tuin van de villa.

Soms mocht hij op zondag een wedstrijd van het Nederlands voetbalelftal aankondigen. Hij hield niet van voetbal.

Zodra de ooggetuige in het stadion het woord nam zette hij een grammofoonplaat op met klassieke muziek. Zo kwam hij de middag wel door. De omroeper was voor de luisteraar de gastheer van de uitzending (aan gastvrouwen deden de vooroorlogse omroepverenigingen nog niet) en het gezicht van de omroep die hij vertegenwoordigde. Bovendien bewaakte hij de goede voortgang en greep in als er iets misging.

Engelse dansmuziek

Frits Thors vertelde me dat hij aan het begin van de jaren dertig het plan opvatte om te gaan studeren voor notaris. Hij zei Hilversum vaarwel, maar miste de radio zeer. "Als een geschenk uit de hemel kreeg ik tijdens die studie een brief van mijn oud-collega Herman Felderhof. De AVRO zat in de problemen. Omroeper Guus Weitzel was overspannen

geraakt en daardoor langdurig uit de roulatie. De vraag was of ik niet wilde terugkeren. Daar heb ik geen moment over na hoeven denken."

Het werden lange dagen. Van 's morgens acht tot 's avonds twaalf was hij in touw. Hij ging ook zelf programma's samenstellen en presenteren. Zoveel jaar na dato

vertelde hij met lichte trots dat hij zijn luisteraars kennis liet maken met de Engelse dansmuziek waar hij zelf zo verzot op was.

Ontslag in oorlogstijd

Als de Nederlandse radio onder dwang van de Duitse bezetter zijn al aangetaste onschuld in 1941 totaal verliest, neemt hij op 1 september van dat jaar ontslag. Hij weigerde de geëiste Ariërvklaring te tekenen. Op het moment van zijn vertrek waren de vooroorlogse omroepverenigingen inmiddels opgeheven. De Rijksradio De Nederlandsche Omroep had sinds het voorjaar van 1941 hun plek ingenomen.

Als een van de weinigen bezocht Thors af en toe zijn vroegere, Joodse, AVRO-collega Han Hollander, de populaire

~ De omroeper was voor de luisteraar de gastheer van de uitzending en het gezicht van de omroep ~

sportverslaggever die al in juli 1940 door directeur Vogt ontslagen was. “Ik raadde hem aan om onder te duiken. Maar dat wilde hij niet.” Hollander werd in juli 1943 door de nazi’s in Sobibor vermoord. Diens collega Jacob Hamel, dirigent van AVRO’s kinderkoor, werd met hetzelfde transport uit Westerbork gedeporteerd en keerde evenmin terug. “En nergens in het naoorlogse studiogebouw van de AVRO hing een herinnering aan onze omgebrachte Joodse medewerkers.” Het stak hem zeer.

Herrijzend Nederland

De stem van Frits Thors klonk weer op de radio vanaf begin mei 1945 toen hij als omroeper in dienst trad bij Radio Herrijzend Nederland. De zender stond onder bevel van het Militair Gezag in ons land dat de honneurs waarnam in afwachting van de overkomst uit Londen van de regering in ballingschap. Thors’ naam blijft voor altijd verbonden aan een van de belangwekkendste momenten uit de vaderlandse geschiedenis: de terugkeer in het vaderland van prinses Juliana en de prinsesjes Beatrix, Irene en Margriet. Op donderdag 2 augustus 1945 landden hun toestellen op het vliegveld Teuge bij Apeldoorn. De kleine Margriet zette haar eerste stapjes op Nederlandse bodem. In de microfoon van Thors sprak ze het zinnetje dat de luisteraars diep ontroerde: “Dag kindertjes van Nederland”. Haar oudste zus was minder toeschietelijk: “Ik houd niet van die dingen.” Als een camjo avant la lettre had Thors zijn filmcamera meegenomen. Het leverde uniek materiaal op dat gekoesterd wordt in het Instituut voor Beeld en Geluid.

Wereldomroep

Er viel in die dagen en de daaropvolgende maanden en jaren genoeg voor hem te doen bij de radio, maar hij wilde weg. “De wereld in, ruimte zoeken,” zoals hij het noemde. Na een korte tussenstop bij de BBC in Londen, waar hij meewerkte aan de Nederlandstalige uitzendingen, reisde hij in 1946 door naar Canada om een tijdje te gaan werken voor de radio daar. Twee jaar bleef hij weg. Toen zwichtte hij voor het verzoek

van directeur Henk van den Broek om bij de net opgerichte Wereldomroep in Hilversum te komen werken als chef van de Internationale Uitzendingen. Zestien jaar lang waren de studio’s aan de Witte Kruislaan zijn domein. Presenteren deed hij niet of nauwelijks meer.

Tot zijn eigen verrassing benaderde hoofdredacteur Dick Simons van het - toen nog NTS- Journaal hem in 1965 voor de functie van nieuwslezer. Hij aarzelde, overwon de onzekerheid en groeide uit tot een icoon van het tv-nieuws. Tot aan zijn pensioen in 1972 zou hij een vertrouwenwekkend beeldmerk blijven van het dagelijkse nieuws.

~ Thors’ naam blijft voor altijd verbonden aan een van de belangwekkendste momenten uit de vaderlandse geschiedenis ~

Aan het einde van zijn fraaie carrière keerde hij als freelancer terug naar zijn eerste liefde en het oude nest: de AVRO-radio. Hij werd presentator van het Radiojournaal. De cirkel was rond. Al in 1934, bij de oprichting van de rubriek, leidde hij met zijn stem de onderwerpen in die verslaggever Gustav Czopp gemaakt had. Net als Han Hollander en Jacob Hamel heeft Czopp de oorlog niet overleefd. Hij werd vermoord in Auschwitz. Radio Nederland Wereldomroep zette met een marathon-uitzending in 2012 een streep onder de Nederlandstalige uitzendingen. Den Haag had de geldkraan goeddeels dichtgedraaid. Programmamaker Peter van Beem heeft nog geprobeerd Frits Thors in die laatste uitzending te laten horen, maar de omroeper van het eerste uur was inmiddels te oud en te ziek om aanwezig te kunnen zijn.

Frits Thors overleed op 19 april 2014 op 104-jarige leeftijd in het Rosa Spier Huis in Laren na, zoals in de aanhef van de rouwannonce stond “een lang, gelukkig en interessant leven”.

Dankbetuigingen

Een mooie verrassing een dag voor mijn 80e verjaardag waar ik me geestelijk op aan het voorbereiden was. 80 worden doe je niet zomaar. Maar 's morgens vroeg werd er een prachtig boeket bezorgd, en dat hielp me over de drempel. Bovendien nog een cadeaubon waar ik een goede bestemming voor heb. Hartelijk dank voor beide.

Kiki Amsberg, ex OVT, VPRO-radio, Amsterdam

Een cadeaubon! Daar maakte ik meteen mijn eega, mijn steun en toeverlaat, heel blij mee. Hartelijk dank, zij verzekerde mij dat het een goede bestemming zal krijgen.

Wim Jesse, Amstelveen

Wat een verrassing zo'n prachtig boeket bloemen te mogen ontvangen van PNO en een cadeaubon van VGOMedia voor mijn 80e verjaardag. Het geeft een goed gevoel er nog bij te horen als nabestaande.

Femmi Zoomers-van der Hoek, Hilversum

Hartelijk dank voor de cadeaubon, maar vooral het feit van 'er nog bij horen' doet goed. De mooie bloemen van ons PNO-fonds hebben het net als ik (85) bovengemiddeld vol gehouden.

Wim Frisart (het laatst NOB), Hilversum

Hartelijk dank voor de bloemen en geschenkbonnen, die wij t.g.v. onze 85e verjaardag van VGOMedia ontvingen. Het geeft een goed gevoel dat na zoveel fijne omroepjaren ook op deze wijze contact met het bedrijf gehandhaafd blijft.

Ursula en Adriaan van 't Wout, Soest

Wat een prachtige bloemen t.g.v. onze 50-jarige huwelijkse staat! Hartelijk dank daarvoor en we gaan graag door naar het volgende jubileum!

Gerrit en Rita Hommerson, Hilversum

Hartelijk bedankt VGOMedia en PNO voor de attentie en het mooie boeket bloemen ter gelegenheid van mijn 85e verjaardag.

Jaap Roeten, Bussum

PNO, hartelijk dank voor het schitterende boeket dat Anke en ik mochten ontvangen t.g.v. ons 55-jarig huwelijk. Het bevestigt de warme band van ons pensioenfonds met de deelnemers en geeft ons het vertrouwen dat PNO Media ook moeilijke tijden weet te doorstaan.

Anke en Erik Boshuizen, Almere

Bij deze wil ik VGOMedia hartelijk bedanken voor de VVV-cadeaukaart en de geweldige bos bloemen die ik mocht ontvangen ter gelegenheid van mijn 75e verjaardag. Heel attent, dank!

Gerald Kroon, Hilversum

Mede namens mijn vrouw wil ik bedanken voor dat prachtige bloemstuk wat wij van PNO mochten ontvangen voor ons 55 jarig huwelijksfeest. Het was echt een verrassing. Wij waren net thuis toen de bel ging. Nogmaals het was bijzonder.

G.Gilisse, KRO-productiebureau, Huizen

Hierbij wil ik PNO en VGOMedia bedanken voor de bloemen en de VVV-bon die ik op mijn 75e verjaardag heb ontvangen. Dat ook weduwen van omroepmedewerkers niet vergeten worden, klasse.

Tiny v.d. Heuvel-Dekker, Hilversum

Hierbij wil ik PNO en VGOMedia hartelijk bedanken voor de prachtige bloemen en de VVV-bon ter gelegenheid van mijn 80e verjaardag.

Henk van der Kooy, Bussum

Wij werden door PNO verrast met een prachtig boeket ter gelegenheid van het feit dat wij 55 jaar geleden in het huwelijk traden. Hartelijk dank.

Roelf en Marijke Haan, Utrecht

Op mijn 90e verjaardag werd ik verrast met een schitterend boeket exotische bloemen van PNO en een cadeaubon van VGOMedia. Heel hartelijk dank. (Het pensioen heb ik te danken aan mijn man, die cameraman was. Mijn tante en oom (Corry Vonk en Wim Kan) waren wel veel op radio en tv. Ik minder, maar er zijn onlangs opnames van mij gemaakt voor een serie, die waarschijnlijk in september of oktober wordt uitgezonden.)

Gusta Olivier-Vonk, Leeuwarden

Hartelijk dank voor de prachtige bloemen van PNO en de cadeaubon van VGOMedia voor mijn 85e verjaardag.

Mick van der Werff, Soest

85 jaar en we zullen doorgaan, hoop ik. VGOMedia en PNO zijn dat niet vergeten! Hartelijk bedankt voor het schitterende boeket bloemen en de cadeaubon.

Fred de Beer, Loosdrecht

Hartelijk dank PNO Media en VGOMedia voor de fraaie bloemen en de cadeaubon voor mijn 80e verjaardag. Een extra reden om verlangend naar mijn volgend jubileum uit te kijken!

Jan Nagel (VARA), Hilversum

Mijn tachtigste verjaardag begon al heel plezierig, maar tijdens het koffiedrinken belde de plaatselijke bloemist aan. Hij bracht een mooi en vooral ook kleurrijk boeket bloemen. Ook kreeg ik nog een VVV-cadeaubon. Heel hartelijk voor deze attenties.

Marijke en Peter Geitenbeek, Doetinchem

Dan ben je 'plotseling' 75 en ik was nog niet eens gewend aan 74. Gelukkig waren daar de cheque van VGOMedia en het prachtige boeket van PNO om de pijn wat te verzachten. Mijn hartelijke dank.

Hans Hulshof, Nederhorst den Berg

Nooit gedacht 75 jaar te worden. Het loon(t) wel. Een prachtige bos bloemen van PNO en ook nog eens een cadeaubon van onze club VGOMedia. Hartelijk dank hiervoor, ik ben er erg blij mee.

Annie van Loon, Nieuwersluis

Hierbij bedank ik VGOMedia voor de VVV- bon en PNO voor de mooie bos bloemen die ik op mijn 80e verjaardag heb ontvangen.

Max Hillesum

(technicus NRU-NOB-NOS), Hilversum

Ook ik werd op mijn 75e verjaardag verrast met een cadeau bon van VGOMedia en een prachtige bos bloemen van PNO. Heel hartelijk dank daarvoor.

Jan van Es, Baarn

Wegens plaatsruimtegebrek moet een aantal dankbetuigingen blijven overstaan tot het volgende nummer

Vervolg Dankbetuigingen

Langs deze weg willen wij u hartelijk danken voor het prachtige boeket. Dit boeket mochten wij ontvangen t.g.v. ons 55-jarig huwelijk. Het kwam, ook al was het zaterdag, precies op de juiste dag. Wij hebben er weken van kunnen genieten! Het blijft bijzonder attent.

Jenö en Wilma Stein, Diemen

Als je 85 wordt is dat een bijzondere feestdag. De feestvreugde werd extra verhoogd door de felicitatie met cadeaubon van VGOMedia en het geweldige boeket van PNO. Heel hartelijk dank daarvoor!

Gerry Cauvern, Hilversum

Op mijn 80e verjaardag kreeg ik van PNO Media een prachtige bos bloemen en van VGOMedia via de post een VVV-bon, die wij gezamenlijk hebben opgebruikt. Bedankt voor deze attentie. Het is altijd weer leuk om iets van de omroep te vernemen. Het was een plezierige verrassing.

Gerard Gilissen, Huizen

Dit jaar kreeg – ook in Bussum – de quatorze juillet, mijn 85e verjaardag, extra glans door een schitterend bouquet bloemen van PNO. "Prachtig!" riep mijn vrouw, "dat zijn nu net de bloemen, die ik zelf gekocht zou hebben!" Dus hartelijk dank daarvoor. En eveneens dank voor de cadeaubon van VGOMedia. We zijn er echt blij mee!

Jaap Frank, Bussum

Hartelijk bedankt voor de prachtige bloemen en de VVV-bon, die ik op mijn 75e verjaardag mocht ontvangen.

*Uschi van Gijzel-Hinzmann,
(NRU, NOS, NOB), Blaricum*

Hartelijk dank voor de leuke attentie en prachtige bos bloemen die ik voor mijn 75e verjaardag van PNO en VGOMedia heb ontvangen.

*Jelle Oosten (Radio Nederland
Wereldomroep), Huizen*

Nieuwe leden

- Mw. W.W. Markenstein (nabestaande)
- F. van Rhijn (NOB)
- L.J. Heilsma (NPO)
- Mw. A. Bañ, Hilversum (Endemol)

I n g e z o n d e n

Steen

Zijn of haar tijd ver vooruit...?!

Wie en waar herkent deze steen en vooral de datum... Ik als rasechte gepensioneerde zet er een fles wijn op.

Jaap Meijer, Hilversum

Adres correct?

Het is voor de verzending van ons magazine erg belangrijk, dat de adresgegevens in orde zijn. Als u een foutje ziet op het adreslabel, geef dat dan a.u.b. door aan ledenadministratie@vgomedia.nl

Overleden VGOMedia-leden

April

18 mw. J.M. Kroon-Gilbers (11 okt 1932), 23 A.G. Goos (15 jul 1938), 23 J.M. Hamburger (7 sep 1931), 24 mw. G.H.A. Schenk (30 mrt 1926)

Mei

5 mw. J. Muskee-Klok (14 mrt 1922), 14 mw. N. Zeijveld-Soewarga (23 mrt 1927), 21 B.A. van Beekum (2 apr 1932), 27 A.H.M. Schütz (12 jun 1927), 29 mw. S.W. Boll-Jesse (7 sep 1926), 29 A.J. Verhoog (24 mrt 1931)

Juni

2 C.E. van Heuvelen (4 jan 1945), 13 N.J. van Vliet (1 dec 1926), 15 C. Koenders (3 feb 1932)

Juli

7 E.J.W. van Westerloo (17 jun 1938), 11 J.H. Rog (5 sep 1931), 11 H. Oosthoek (4 nov 1934), 14 J.S. Camphuijsen (10 sep 1938), 15 J. Rem (6 feb 1930), 15 mw. R.H. Steijn-Wengler (6 sep 1924), 16 mw. P.A. Kaarsgaren (6 nov 1938), 26 D.P. Mulder (18 nov 1920), 28 T.A. van Dam (15 feb 1949), 30 mw. H.M. Franse-Raadsheer (31 mei 1929), 30 E. Odekerken (1 aug 1930)

Augustus

3 mw. A.M.H.C. van Dordrecht-Lochtman (9 feb 1937), 3 H.A.S. Eitink (3 aug 1943), 3 W.H. de Mol (16 jul 1949), 6 mw. M.J. Kuhnen (20 apr 1930) 11 C.A. v.d. Berg (6 sep 1930), 27 R.F.M. Drieman (27 jun 1938), 30 mw. J. Sickman (8 apr 1949)

NTR ZATERDAG MATINEE

CONCERTGEBOUW AMSTERDAM

Coro e Orchestra Ghislieri

AANBIEDING: 2 PRACHTIGE CONCERTEN IN DE NTR ZATERDAGMATINEE

ZATERDAG 16 NOVEMBER 2019 14:15 UUR

VOOR DE EEUWIGHEID: REQUIEMS VAN MOZART EN JOMMELLI

Coro e Orchestra Ghislieri

Giulio Prandi dirigent

Sandrine Piau sopraan

Carlo Vistoli countertenor

Raffaele Giordani tenor

Salvo Vitale bas

JOMMELLI Requiem

MOZART Requiem

Wij mogen u als lid van VGO media dit concert in de serie van NTR ZaterdagMatinee aanbieden voor een speciaal tarief van **€ 25,- op alle rangen** van toepassing (normaal tarief € 49,-).

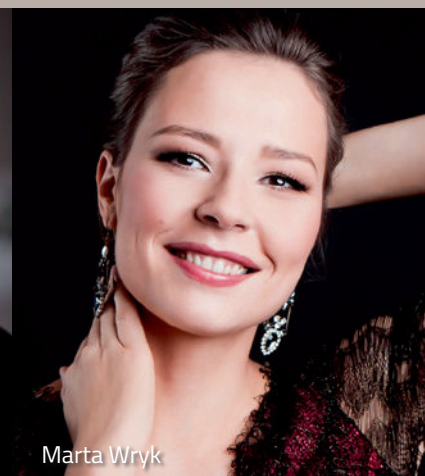
RESERVEREN

Via de website van het Concertgebouw www.concertgebouw.nl
Om de korting te krijgen dient u in het veld 'actiecode' de kortingscode **19EF167ZM** in te vullen. Telefonisch reserveren kan via **020 – 6718345**

www.zaterdagmatinee.nl

Jan Tomasz Adamus

Marta Wryk

ZATERDAG 7 DECEMBER 2019 13:30 UUR

HÄNDELS TRIOMF: JUDAS MACCABAEUS

Capella Cracoviensis

Jan Tomasz Adamus dirigent

Rebecca Bottone sopraan

Marta Wryk mezzosopraan

Joshua Ellicott tenor

Peter Harvey bariton

HÄNDEL Judas Maccabaeus

Wij mogen u als lid van VGO media dit concert in de serie van NTR ZaterdagMatinee aanbieden voor een speciaal tarief van **€ 25,- op alle rangen** van toepassing (normaal tarief € 49,-).

ntr:

